

საქართველოს სოც.

საბჭ. რესპუბლიკის

მუშათა და გლეხთა მთავრობის

კანონთა და განკარგულებათა კრებული

იუსტიციის სახელსთ კომისარიატის გამომცემი

1929 წ. მარტის 28

№ 5

ნაწილი პირველი

შ ი ნ ა ა რ ს ი:

ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის დადგენილებანი.

39. დადგენილება ც. ა. კ.—საბჭოთა არჩევნების ინსტრუქციის დამტკიცების შესახებ.
ინსტრუქცია მუშათა, გლეხთა და წითელარმიელთა დეპუტატების საბჭოების არჩევნებისა და საბჭოთა ყრილობების მოწვევის შესახებ.

სენსრალური აღმასრულებელი კომიტეტის დადგენილებანი.

39. დადგენილება ც. ა. კ.

საბჭოთა არჩევნების ინსტრუქციის დამტკიცების შესახებ.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის კონსტიტუციის 95 მუხლის თანახმად, სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტი ადგენს:

1. დამტკიცებულ იქნეს ამასთანავე დართული ინსტრუქცია მუშათა, გლეხთა და წითელარმიელთა დეპუტატების საბჭოების არჩევნებისა და საბჭოთა ყრილობების მოწვევის შესახებ.

2. ამ დადგენილების მიღების დღიდან გაუქმებულია სრულიად საქართველოს ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის მიერ 1927 წლის დეკემბრის

16-ს დამტკიცებული ინსტრუქცია მუშათა, გლეხთა და წითელარმიელთა დებუ-
ტატების საბჭოების არჩევნებისა და საბჭოთა ყრილობების მოწვევის შესახებ.

3. აფხაზეთის სოციალისტური საბჭოთა რესპუბლიკისა, აჭარისტანის ავ-
ტონომიური სოციალისტური საბჭოთა რესპუბლიკისა და სამხრეთ-ოსეთის ავ-
ტონომიური ოლქის ცენტრალურ აღმასრულებელ კომიტეტებს ნება ეძლევათ
შეიტანონ ამა დადგენილების 1-ლ მუხლში აღნიშნულ ინსტრუქციაში დამატება,
რაც საჭირო იქნება ყოფა-ცხოვრების თავისებურებისა და სხვა ადგილობრივი
პირობების მიხედვით, იმ პირობით, რომ ეს დამატება წინასწარ დამტკიცებულ
იქნეს სრულიად საქართველოს ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის პრე-
ზიდიუმის მიერ.

სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმას-
რულებელი კომიტეტის თავმჯდომარე ფ. მახარაძე.

სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტ. აღმასრუ-
ლებელი კომიტეტის მდივანი ი. ვარძიელი.

1928 წ. ნოემბრის 21.

ტფილსი-სასახლე.

ი ნ ს ტ რ უ ქ ც ი ა

**მუშათა, გლეხთა და წითელარმიელთა დეკუბატაციის საბჭოების არჩე-
ვებისა და საბჭოთა ყრილობების მოწვევის შესახებ.**

თ ა ვ ი.

მოქალაქეთა საარჩევნო უფლება.

1. უფლება აირჩიოს და არჩეულ იქნეს საბჭოებში ეკუთვნის ეროვნებისა,
რასისა, ბინადრობისა და სხვ. განურჩევლად, საქართველოს სოციალისტური საბ-
ჭოთა რესპუბლიკის ორივე სქესის შემდეგ მოქალაქეთ, რომელთაც არჩევნების
დღისათვის 18 წელი შესრულებიათ:

ა) ვინც ცხოვრების სახსარს სარგო და ზოგად-სასარგებლო შრომით პოუ-
ლობს, როგორც არის მაგალითად: ვაჭრობა-მრეწველობისა და სასოფლო მე-
ურნეობაში დაქირავებული ყველა დარგისა და კატეგორიის მუშა და მოსამსა-
ხურე, მიწის მუშა გლეხი, რომელიც დაქირავებულ შრომას არ გამოიყენებს
მოგების მიზნით, შინამრეწველი და ხელოსანი, საბჭოთა დაწესებულების მოსამ-
სახურე და სხვ., აგრეთვე ვინც შინაურ მეურნეობას ეწევა და ამით შესაძლემ-
ლობას აძლევს პირველთ გასწიონ სარგო შრომა;

ბ) მუშათა და გლეხთა წითელ არმიისა და წითელი ფლოტის წითელარ-
მიელთა და წითელფლოტელთ.

შენიშვნა. ამ მუხლში აღნიშნული მოქალაქეები არ დაკარგავენ სა-
არჩევნო უფლებას მაშინაც, თუ ისინი მოკლებულნი იქნებიან შრომის უნარს
ან დროებით უმუშევრად დარჩებიან.

2. აქტიური და პასიური საარჩევნო უფლებით საქართველოს სოციალისტური საბჭოთა რესპუბლიკის მოქალაქეებთან თანასწორად სარგებლობს კავშირის სხვა საბჭოთა რესპუბლიკის ყველა მოქალაქე, რომელიც საქართველოს სოციალისტური საბჭოთა რესპუბლიკის ტერიტორიაზე იმყოფება, თუ ის შეეფერება 1-ლი მუხლით გათვალისწინებულ პირობებს.

3. საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკა, იცავს რა ყველა ქვეყნისა და ეროვნების მშრომელთა სოლიდარობას, ყველა პოლიტიკურ უფლებასთან ერთად აქტიურ და პასიურ საარჩევნო უფლებას ანიჭებს უცხოელებსაც, რომელნიც მის ტერიტორიაზე რაიმე შრომას ეწევიან და ეკუთვნიან მუშათა კლასს ან გლეხობას, რომელიც არ სარგებლობს სხვისი შრომით.

შენიშვნა. ცენტრალური საარჩევნო კომისიის დადგენილებით არჩევნებში მონაწილეობის უფლება შეიძლება მიენიჭოს აგრეთვე იმ მშრომელ უცხოელებს, რომელნიც საბჭ. სოც. რესპ. კავშირის ტერიტორიაზე ცხოვრობენ, მაგრამ მუშათა კლასს ან გლეხობას არ ეკუთვნიან, უკეთეს საკმაოდ დამტკიცებულია მათი სრული ლოიალობა საბჭოთა მთავრობის მიმართ.

4. ვერ აირჩევენ და ვერ იქნებიან არჩეულნი, თუნდაც ეკუთვნოდნენ მოქალაქეთა ერთ-ერთ 1-ლ მუხლში ჩამოთვლილ კატეგორიას:

ა) ვინც მოგების მიზნით სარგებლობდა ან ამჟამად სარგებლობს დაქირავებული შრომით;

ბ) ვინც უშრომით მიღებული შემოსავლით ცხოვრობდა ან ამჟამად ცხოვრობს, როგორცაა კაპიტალის სარგებელი, საწარმოს შემოსავალი, ქონების შემოსავალი და სხვ.

გ) ვინც კერძო ვაჭრობას და აგრეთვე სავაჭრო და საკომერციო შუამავლობას ეწეოდა ან ამჟამად ეწევა;

დ) ყველა სარწმუნოებისა და რჯულის რელიგიური კულტის სასულიერო მსახურნი, როგორც ყოფილნი, ისე აწინდელნი;

ე) ვინც მსახურობდა მეფის მთავრობასთან პოლიციასა და ჟანდარმთა ცალკე კორპუსში ან დამცველ განყოფილებაში და საქართველოს მენშევიკურ მთავრობასთან შინაგან საქმეთა სამინისტროს საგანგებო რაზმში, რუსეთში ყოფილი მეფის საგვარეულოს წევრი, აგრეთვე ის პირი, ვინც ხელმძღვანელობას უწევდა პოლიციას, ჰანდარმერიას და დამსჯელ ორგანოებს;

ვ) ვისაც სისხლის სამართლის კანონიერ ძალაში შესული განაჩენით გადაწყვეტილი აქვს სოციალური დაცვის ღონისძიება, რომელსაც თან სდევს უფლებათა შეზღუდვა, სასამართლოს განაჩენით დადგენილ ვადამდე;

ზ) ვინც დადგენილი წესისამებრ ცნობილია სულით ავადმყოფად ან შეშლილად, ან ვინც მეურვეობაში იმყოფება.

5. მოქალაქეთა ცალკე გატეგორიებიდან საარჩევნო უფლებით ვერ ისარგებლებს:

ა) მიწად-მომკმედი, რომელიც გამოიყენებს დაქირავებულ შრომას, მუდმივს ან სასეზონოს, ისეთი რაოდენობით, რომ მისი მეურნეობა გადასცდება შრომითი მეურნეობის ფარგლებს;

შენიშვნა. შრომითი მეურნეობის დამახასიათებელი ნიშანი ამ შემთხვევაში ის არის, რომ დაქირავებულ შრომას აქვს დამხმარე მნიშვნელობა, და ოჯახში მყოფი ყველა შრომისუნარიანი წევრი აუცილებლად მონაწილეობს ყოველდღიურ მუშაობაში.

ბ) მიწად-მომქმედი, რომელსაც სამიწად-მომქმელო მეურნეობასთან ერთად აქვს სასარეწაო და სამრეწველო საწარმო (წისქვილი, სახერხავი ქარხანა და სხვა), რომელიც მუშაობს მუდმივი ან სასეზონო დაქირავებული შრომის დახმარებით;

გ) ის პირი, რომელიც ეკონომიურად იმორჩილებს ადგილობრივ მოსახლეობას სასოფლო-სამეურნეო მანქანებისა, სამუშაო საქონლისა და სხვა ასეთების მისთვის სისტემატიურად მიქირავების გზით, ან ვინც მუდმივად აწოდებს მოსახლეობას ფულად ან საქონლის კრედიტს კაბალური პირობებით;

დ) შინამრეწველი და ხელოსანი, რომელიც მიმართავს მუდმივ დაქირავებულ შრომას, უკეთუ მათ არ შეეფარდებათ ამა ინსტრუქციის მე-6 მუხლის პ. „თ“.

ე) სამრეწველო ტიპის საწარმოს მებატონე, რომელიც აწარმოებს მოსახლეობის ექსპლოატაციას ამა თუ იმ სამუშაოს გაცემის გზით—სახლში შესასრულებლად;

ვ) ფაბრიკა-ქარხნის ტიპის საწარმოს პატრონი და მოიჯარადრე;

ზ) თეთრი ჯარების რიგებში ნებაყოფლობით შესული ჯარისკაცები, აგრეთვე კონტრ-რევოლიუციონური ბანდების ხელმძღვანელები, თუ მათ არა აქვთ აღდგენილი საარჩევნო უფლება საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირის ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის ან ერთ-ერთი მოკავშირე რესპუბლიკის ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის განსაკუთრებული დადგენილებით და არ უდგებიან ამა ინსტრუქციის მე-6 მუხლის „ნ“ პუნქტის მოქმედებას;

თ) ის პირი, ვინც პირდაპირ თუ არა პირდაპირ ხელმძღვანელობს უწყვედა ყოფილი პოლიციის, ჟანდარმერიის და დამსჯელი რაზმების მუშაობას, როგორც მეფის მთავრობის, ისე თეთრ კონტრ-რევოლიუციონურ მთავრობათა დროს, როგორიც არიან: ყოფილი მინისტრი და მისი ამხანაგი, სამინისტროთა დეპარტამენტის დირექტორი, გენერალ გუბერნატორი, მთავარმართებელი საგანგებოდაცვის წესების მოქმედების დროს, სამხედრო და სამოქალაქო გუბერნატორი, ვიცე-გუბერნატორი, თავად-აზნაურობის საგუბერნიო ორ სამაზრო წინამძღოლნი, საგანგებო მინდობილობათა მოხელე, სასამართლო პალატის უფროსი თავმჯდომარე, სისხლის სამართლის დეპარტამენტის თავმჯდომარე და წევრი, აგრეთვე სასამართლო პალატის პროკურორი და პროკურორის ამხანაგი; განსაკუთრებულ დიდ საქმეთა გამომძიებელი; სამხედრო სასამართლოს თავმჯდომარე და წევრი, სამხედრო გამომძიებელი, სამხედრო პროკურორი და მისი თანაშემწე; საგუბერნიო სამმართველოს წევრი; საერობო და მაზრის უფროსი; შინაგან საქმეთა სამინისტროს მოხელე და საპატიმრო უწყების ყველა მოსამსახურე; აგრეთვე ის პირი, ვისაც მენშევიკური მთავრობის დროს საქართველოში ეჭირა შემდეგი თანამდებობა: მინისტრისა, მისი ამხანაგისა, გენერალ-გუბერნატორისა, საგანგებო კომისარისა, სახალხო გვარდიის შტაბის თავმჯდომარისა და წევრისა, საგანგებო და

სახმედრო საველე სასამართლოს წევრისა და პროკურორისა, შინაგან საქმეთა სამინისტროს კანცელარიის დირექტორისა და ვიცე დირექტორისა, იმავე სამინისტროს ადმინისტრატიული განყოფილების უფროსისა და უფროსის თანაშემწისა, ადმინისტრაციის ინსპექტორისა და საპატიმროების ინსპექტორისა;

ი) ადმინისტრატიული წესით გადასახლებული, აგრეთვე ის პირი, ვის შესახებაც სასამართლოს გამოტანილი აქვს განაჩენი მისი განდევნის შესახებ წინანდელი საცხოვრებელი ადგილიდან, ამ ადგილის ბოროტმოქმედთა წრესთან კავშირის გამო; საპატიმროში შოთავსებული.

6. საარჩევნო უფლება არ წაერთმევათ შემდეგი კატეგორიის პირთ:

ა) მიწად-მომქმედს, რომელიც გამოიყენებს თავის მეურნეობაში ერთი მუდმივი მუშის დაქირავებულ შრომას განსაკუთრებული ვარემოების გამო, როგორცაა: ავადმყოფობა, მობილიზაცია, მილიციაში სამსახური, არჩევა საზოგადოებრივ თანამდებობაზე, რომელიც მოითხოვს მეურნეობის ჩამოშორებას, და სხვა, სანამ ასეთი მდგომარეობა იარსებებს;

ბ) მიწად-მომქმედს, რომელიც გაცხარებული მუშაობის პერიოდში მოკლე ხნით დაქირავებს მუშებს, რიცხვით არა უმეტეს 2 კაცისა, პურის, თივის, ბამბის და სხვა ტექნიკური კულტურის მოსარწყავად ან მოსავლის ასაღებათ, სიმინდის გასათხნად, ყურძნის მოსაკრეფად და სხვა საჩქარო სამუშაოს შესასრულებლად.

შენიშვნა. აფხაზეთის მეთამბაქოებს, რომელნიც თამბაქოს დამუშავებისა და მისი მოსავლის აღებისათვის გამოიყენებენ დაქირავებული მუშების შრომას ორ კაცზე უმეტესი რაოდენობით ერთ დღეს, საარჩევნო უფლება არ წაერთმევა, უკეთუ მთელი სეზონის განმავლობაში დაქირავებული შრომის გამოყენება არ აღემატება ას სამუშაო დღეს.

გ) მიწად-მომქმედს გლეხს, რომელიც თავის ოჯახიდან სასეზონო სამუშაოზე მიდის და ამ დროისათვის დაქირავებს ერთს მუშას ან მოჯამავირეს;

დ) გლეხს, რომელსაც ერთი მწყემსი ჰყავს დაქირავებული, უკეთუ მწყემსის შრომას დამხმარე ხასიათი აქვს და ოჯახში მყოფი შრომისუნარიანი წევრები ყოველდღიურ მუშაობაში მონაწილეობას ღებულობენ;

ე) იმ პირს, რომელიც თავის შრომით ეწევა სასოფლო მეურნეობას და თავის მეურნეობის ნაწარმოებს ბაზარზე ასაღებს;

ვ) იმ მუშის ოჯახის წევრებს, რომელიც ფაბრიკაში ან ქარხანაში მუშაობს, მაგრამ კავშირი არ გაუწყვეტია სასოფლო მეურნეობასთან და ამ მეურნეობაში ერთი მუდმივი დაქირავებული მუშის შრომით სარგებლობს იმ პირობებში, რაც მე-5 მუხ. „ა“ პუნქტის შენიშვნით არის გათვალისწინებული;

ზ) წარმოებითი საწარმოს მოიჯარადრებს, რომელიც დაქირავებულ შრომას არ მიმართავს და იჯარით აღებულ საწარმოში თითონ მუშაობს და თავის ოჯახის წევრებს ამუშავებს, უკეთუ იგი არ არის მოკლებული საარჩევნო უფლებას ამა ინსტრუქციის სხვა მუხლის ძალით;

თ) შინა-მრეწველსა და ხელოსანს, რომელიც აწარმოებს შრომით მეურნეობას დაქირავებული მუშა-ძალის გამოუყენებლად (ან სხვას აძლევს სამუშაოს შესასრულებლად, იმ შემთხვევაში, როდესაც სახელოსნოს მოწყობილობა მას ნე-

ბას არ აძლევს თითონ შეასრულოს მთელი სამუშაო, ან რომელსაც წარმოების პირობების გამო ჰყავს ერთი მოზრდილი მუშა, ან არა უმეტეს ორი შეგირდისა.

შენიშვნა. წარმოების პირობები ამ შემთხვევაში გულისხმობს მხოლოდ ტექნიკურ პირობებს, როდესაც თვით ხელობა ისეთია, რომ აუცილებლად მოითხოვს დაჭირავებული მუშის დახმარებას (როგორც მაგალითად მჭედლისათვის საჭიროა მესანჯრე).

ი) იმ პირს, ვინც იღებს პროცენტს შრომის შემნახველ სალაროში შეტანილი ანაბარისათვის, ან სახელმწიფო, კომუნალური და კოოპერატიული სესხის ობლიგაციებისათვის, უკეთეს ეს შემოსავალი არ შეადგენს მისი არსებობის ძირითად წყაროს, ან თუ ეს პირი არ არის მოკლებული საარჩევნო უფლებას სხვა რაიმე საფუძველზე;

კ) იმ პირს ვინც განსაკუთრებული პირობების გამო ეწევა წვრილ ვაჭრობას, როგორც არის: შრომისა ან ომის ინვალიდი, რომელიც ვაჭრობს სოციალური უზრუნველყოფის სახალხო კომისარიატის უფასო პატენტით, უმუშევარი მუშა და მოსამსახურე, რომელიც იღებს 1-ლი ხარისხის პატენტს, უკეთეს ეს მოსაქმეობა მათთვის დროებითია;

ლ) იმ პირს, ვინც დაჭირავებით ან რელიგიური საზოგადოების არჩევით ასრულებს ადმინისტრატიულ-სამეურნეო და ტექნიკურ მოვალეობას რელიგიური შენობების მოვლისა და რელიგიური წესების შესრულების საქმეში, როგორც არის მაგალითად: დარაჯი, მგალობელი, რეგენტი, ორგანიტი და სხ., აგრეთვე საეკლესიო-სამრევლო საბჭოს წევრს, უკეთეს ის მოკლებული არ არის საარჩევნო უფლებას სხვა საფუძველზე;

მ) იმ მუშებსა, მშრომელ გლეხებსა, ყაზახებსა, შინამრეწველებსა და ხელოსნებს, რომელნიც თავის დროზე თეთრი ჯარების რიგებში მობილიზაციით იყვნენ გაწვეულნი;

ნ) თეთრი ჯარების იმ ყოფილ ოფიცერსა, სამხედრო მოხელეს და ჯარისკაცს, რომელიც შემდეგ იმყოფებოდა მუშათა და გლეხთა წითელი არმიისა და მუშათა და გლეხთა წითელი ფლოტის რიგებში და აქტიურ მონაწილეობას იღებდა საბჭოთა ხელისუფლების შეარღვევულ დაცვაში, ან ამ უამად იმყოფება წითელი არმიისა და წითელი ფლოტის ნამდვილ სამსახურში;

ო) თავისუფალი პროფესიის პირს, რომელიც ზოგად-სასარგებლო შრომას ეწევა და საარჩევნო უფლებას მოკლებული არ არის სხვა საფუძველზე;

პ) იმ პირთა ოჯახის წევრებს, რომელნიც საარჩევნო უფლებას მოკლებულნი არიან, უკეთეს ისინი ნივთიერად დამოკიდებული არ არიან საარჩევნო უფლებას მოკლებულ პირებზე და სცხოვრობენ ზოგად-სასარგებლო შრომით.

7. იმ პირთ, ვინც მოკლებულია საარჩევნო უფლებას ამა ინსტრუქციის მე-4 მუხლის „ე“ პუნქტისა, აგრეთვე მე-5 მუხლის „თ“ პუნქტის ძალით (ყოფილი პოლიციის მოსამსახურენი და სხვ.), შეუძლიანთ მონაწილეობა მიიღონ არჩევნებში, უკეთეს მათ აღდგენილი აქვთ საარჩევნო უფლება სრ. საქართველოს ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის პრეზიდიუმის ცალკე დადგენილებით, შესაფერი კანონით გათვალისწინებული წესისამებრ (სრულიად საქართველოს

ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის დადგენილება, 1925 წლ. ოქტომბრის 4-ის თარიღით, № 47).

8. იმათ, ვინც წინად დაქირავებულ შრომას მიმართავენ მოგების მიზნით, უშრომოდ მიღებული შემოსავლით სცხოვრობდა, კერძო ვაჭრობასა და საკომერციო შუამავლობას ეწეოდა, რელიგიური კულტის სამსახურისაგან მიღებული შემოსავლით სცხოვრობდა ან ვინც თეთრი ჯარების ოფიცრებისა, სამხედრო მოხელეებისა და ჯარისკაცების რიცხვს ეკუთვნოდა (მ. 4 პ.პ. „ა“, „ბ“, „გ“ და „დ“, მუხ. 5 პ. „ზ“), შეიძლება მიენიჭოს უფლება არჩევნებში მონაწილეობისა ცენტრალური საარჩევნო კომისიის დადგენილებით, უკეთუ ისინი არა ნაკლებ სამი წლისა ეწევიან სარგო და ზოგად-სასარგებლო შრომას და დაამტკიცეს თავისი ლოიალობა საბჭოთა მთავრობის მიმართ, რა გარემოებაც დადასტურებული უნდა იქნეს იმ დაწესებულების ან საწარმოს ადმინისტრაციის მიერ, სადაც საარჩევნო უფლების აღდგენის მთხოვნელი პირი მუშაობს, აგრეთვე დეპუტატთა საბჭოს ან რომელიმე ადმინისტრატიული ორგანოს სათანადო მოწმობით. ცენტრალური საარჩევნო კომისიის დადგენილება საარჩევნო უფლების აღდგენის შესახებ უნდა წარედგინოს დასამტკიცებლად სრულიად საქართველოს ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის პრეზიდიუმს.

შენიშვნა. ამ მუხლში აღნიშნულ პირებს შეიძლება იმავე წესით მიენიჭოს არჩევნებში მონაწილეობის უფლება ამავე მუხლით გათვალისწინებული შრომის სტაჟის უქონლობაც, უკეთუ ისინი პროფესიონალური კავშირის წევრები არიან.

9. საარჩევნო კომისიების მუშაობის დამთავრების შემდეგ მე-8 მუხლში აღნიშნულ პირთა შუამდგომლობა საარჩევნო უფლების აღდგენის შესახებ განხილული იქნება უშუალოდ სრულიად საქართველოს ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის პრეზიდიუმის მიერ.

10. საარჩევნო კომისიებს უფლება არა აქვთ შეავსონ ან შესცვალონ ამ თავში აღნიშნული პირთა ნუსხა.

თ ა ვ ი II.

საარჩევნო კომისიები.

11. საბჭოთა არჩევნებისათვის დაარსდება შემდეგი საარჩევნო კომისიები:
- ა) ცენტრალური საარჩევნო კომისია;
 - ბ) აფხაზეთის მოკავშირე სოც. საბჭ. რესპუბლიკისა, აჭარისტანის ავტონომიურ სოც. საბჭ. რესპუბლიკისა და სამხრეთ-ოსეთის ავტონომიური ოლქის საარჩევნო კომისიები;
 - გ) სამაზრო საარჩევნო კომისიები;
 - დ) საქალაქო საარჩევნო კომისიები;
 - ე) სარაიონო საარჩევნო კომისიები ქალაქებში;
 - ვ) სათემო საარჩევნო კომისიები.

შენიშვნა 1. იმ ადგილებში, სადაც სასოფლო საბჭოები არსებობენ, შესდგებიან გარდა აღნიშნული კომისიებისა სასოფლო საარჩევნო კომისიები.

შენიშვნა 2. საარჩევნო კომისიის წევრები კომისიაში მუშაობისათვის განსაკუთრებულ გასამრჯელოს არ მიიღებენ.

12. ცენტრალურ საარჩევნო კომისიას შეადგენს სრულიად საქართველოს ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის პრეზიდიუმი 23 წევრისაგან არჩევნებისათვის ხელმძღვანელობის გასაწევად მთელს რესპუბლიკაში.

გარდა საარჩევნო კამპანიის საერთო ხელმძღვანელობისა ცენტრალურ საარჩევნო კომისიას დაეკისრება აგრეთვე საჩივრების განხილვა ფოთის საქალაქო საარჩევნო კომისიისა, სამაზრო საარჩევნო კომისიების და ავტონომიური რესპუბლიკებისა და ოლქის საარჩევნო კომისიების მოქმედების შესახებ.

შენიშვნა. ცენტრალური საარჩევნო კომისია თავის მუშაობისათვის გამოიყენებს ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის საორგანიზაციო განყოფილების აპარატს.

13. აფხაზეთის მოკავშირე სოც. საბჭ. რესპუბლიკისა, აჭარისტანის ავტონომიური სოც. საბჭ. რესპუბლიკისა და სამხრეთ-ოსეთის ავტონომიურ ოლქის ცენტრალურ აღმასრულებელ კომიტეტებთან საარჩევნო კომისიებს შეადგენენ ამ კომიტეტების პრეზიდიუმები. ამ კომისიებში შედიან: თავმჯდომარე, რომელსაც ცენტრალური საარჩევნო კომისიის წარდგენით დაამტკიცებს სრულიად საქართველოს ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის პრეზიდიუმი, და წარმომადგენლები: შესაფერი მოკავშირე და ავტონომიური ერთეულის ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტისა, პროფკავშირთა შენაერთისა, ახალგაზრდა ლენინელთა კომკავშირისა, საქართველოს კომპარტიის მუშა-ქალთა და გლეხ-ქალთა განყოფილებისა, ადგილობრივი ქალაქის საბჭოსი (სამხრეთ-ოსეთის საოლქო საარჩევნო კომისიაში—ცხინვალის სათემო საბჭოსი), ეროვნულ უმცირესობათა, წითელი არმიისა, გლეხთა ურთიერთ დამხმარე საზოგადოებათა და სხვა საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისა (კოოპერაციის, „დავდაცვა-ავიაქიმისა“ და სხვა). აღნიშნული საარჩევნო კომისიები მოქმედებენ ამა ინსტრუქციის საფუძველზე.

14. სამაზრო საარჩევნო კომისიას შეადგენს სამაზრო აღმასრულებელი კომიტეტის პრეზიდიუმი 9—11 წევრისაგან. ამ კომისიის შედგენილობაში უნდა შედიოდნენ თავმჯდომარე და წარმომადგენლები: სამაზრო აღმასრულებელი კომიტეტისა, პროფკავშირთა შენაერთისა, ახალგაზრდა ლენინელთა კომკავშირისა, საქართველოს კომპარტიის მუშა-ქალთა და გლეხ-ქალთა განყოფილებისა, სამაზრო ქალაქის საბჭოსი, ეროვნულ უმცირესობათა, სამაზრო გლეხკომისა და სხვა საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისა (კოოპერაციის, „თავდაცვა-ავიაქიმისა“ და სხვა), აგრეთვე წითელი არმიისა და ფლოტის წარმომადგენელი (იმ ადგილებში, სადაც მათი ნაწილებია დაბინავებული).

შენიშვნა 1. ამ მუხლში აღნიშნული წესით მოეწყობა აგრეთვე სამაზრო საარჩევნო კომისია ტფილისის მაზრისა და ქალ. ტფილისისათვის 17—25 წევრის შედგენილობით.

შენიშვნა 2. სამაზრო საარჩევნო კომისია თავის მუშაობისათვის გამოიყენებს სამაზრო აღმასრულებელი კომიტეტის აპარატს.

15. არჩევნების მოსაწყობად ქალაქ ტფილისში, ბათომში, სოხუმში, ფოთში, ქუთაისში, გორში, ქიათურაში, ხაშურში, ბორჯომში და სამტრედიისში სათანადო ქალაქის საბჭოები შეადგენენ საქალაქო საარჩევნო კომისიებს: ქალ. ტფილისში—17 წევრისაგან, ბათომში, სოხუმში, ფოთში და ქუთაისში—9-11 წევრისაგან, ხოლო დანარჩენ ქალაქებში—7-9 წევრისაგან.

16. საქალაქო საარჩევნო კომისიების შედგენილობაში შევლენ: თავმჯდომარე და წარმომადგენლები: სათანადო ქალაქის საბჭოსი, პროფკავშირთა შენაერთისა, ახალგაზრდა ლენინელთა კომკავშირისა, საქართველოს კომუნისტური პარტიის მუშა-ქალთა და გლეხ ქალთა განყოფილებისა, ეროვნულ უმცირესობათა, მუშებისა, რომელნიც უშუალოდ არიან დაკავშირებული წარმოებასთან, და საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისა (კოოპერაციის, დაცვა-ავიაციისა და სხვა), აგრეთვე წითელი არმიისა და ფლოტის წარმომადგენელი (იმ ქალაქებში, სადაც მათი ნაწილებია დაბინავებული).

შენიშვნა. საქალაქო საარჩევნო კომისია თავის მუშაობისათვის გამოიყენებს ქალაქის საბჭოს ტექნიკურ აპარატს.

17. სამაზრო და ფოთის საქალაქო საარჩევნო კომისიების თავმჯდომარეებს ცენტრალური საარჩევნო კომისიის წარდგენით დაამტკიცებს სრულიად საქართველოს ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის პრეზიდიუმი.

18. სოხუმის და ბათომის საქალაქო საარჩევნო კომისიების თავმჯდომარეებს სათანადო რესპუბლიკის საარჩევნო კომისიის წარდგენით დაამტკიცებენ კუთვნილებისამებრ აფხაზეთის სსრ და აჭარისტანის ავტონომიური სსრ ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტების პრეზიდიუმები.

19. ტფილისის, ქუთაისის, გორის, ქიათურის, ხაშურის, ბორჯომის და სამტრედიის საქალაქო საარჩევნო კომისიების თავმჯდომარეებს დაამტკიცებს სათანადო სამაზრო აღმასრულებელი კომიტეტის პრეზიდიუმი.

20. არჩევნების მოსაწყობად ქ. ტფილისის სხვადასხვა უბნებში ტფილისის ქალაქის საბჭოს პრეზიდიუმი შედგენს სარაიონო საარჩევნო კომისიებს, რომლებშიდაც შევა 7-9 წევრი. ამ კომისიების თავმჯდომარეებს დანიშნავს ტფილისის ქალაქის საბჭოს პრეზიდიუმი. გარდა ამისა იმავე წესით და შედგენილობით ტფილისში დაარსდება სავარნიზონო საარჩევნო კომისია არჩევნების მოსაწყობად აქ დაბინავებულ სამხედრო ნაწილებში.

21. სარაიონო საარჩევნო კომისიები შეიქმნება შედგენილ იქნეს წინა მუხლში აღნიშნული წესით აგრეთვე ქალ. სოხუმში, ბათომში, ფოთში, ქუთაისში და გორში შესაფერი ქალაქის საბჭოს დადგენილებით.

22. სათემო საარჩევნო კომისია 7—11 წევრის შედგენილობით მოეწყობა თვითეულ თემში, აგრეთვე ყველა იმ ქალაქში, სადაც სათემო საბჭოები არიან დაარსებული. ამ კომისიაში შევლენ: თავმჯდომარე და წარმომადგენლები: სათემო საბჭოსი, ახალგაზრდა ლენინელთა კომკავშირისა, ქალთა დელეგატთა კრებისა, გლეხთა ურთიერთ დამხმარე საზოგადოებისა, ღარიბ გლეხთა ჯგუფებისა, მოჯამაგირებისა, პროფესიონალური კავშირებისა და სხვა საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისა (კოოპერაციისა, „თავდაცვა-ავიაციისა“ და სხვ.), აგრეთვე წი-

თელი არმიისა და ფლოტის წარმომადგენელი (იმ ადგილებში, სადაც მათი ნაწილებია დაბინავებული).

სათემო საარჩევნო კომისიას შეადგენს სათემო საბჭო, ხოლო კომისიის თავმჯდომარეს დანიშნავს სამაზრო აღმასრულებელი კომიტეტის პრეზიდიუმი.

შენიშვნა. სათემო საარჩევნო კომისია თავის მუშაობისათვის გამოიყენებს სათემო საბჭოს აპარატს.

23. სასოფლო საარჩევნო კომისია შესაფერ ადგილებში (მუხ. 11, შენიშვნა 1) მოეწყობა 7-9 წევრის შედგენილობით. სასოფლო საარჩევნო კომისიაში შეეყვანება თავმჯდომარე და წარმომადგენლები: სასოფლო საბჭოსი, ახალგაზრდა ლენინელთა კომკავშირისა, ქალთა დელეგატთა კრებისა, გლეხთა ურთიერთდამხმარე საზოგადოებისა, ღარიბ გლეხთა ჯგუფებისა, მოჯამავირებისა, პროფესიონალური კავშირებისა და სხვა საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისა (კოოპერაციის, „თავდაცვა-ავიაციისა“ და სხვ.), აგრეთვე წითელი არმიისა და ფლოტის წარმომადგენელი (იმ ადგილებში, სადაც მათი ნაწილებია დაბინავებული).

სასოფლო საარჩევნო კომისიას შეადგენს სასოფლო საბჭო, ხოლო კომისიის თავმჯდომარეს დანიშნავს სათანადო სათემო საბჭოს პრეზიდიუმი.

შენიშვნა. სასოფლო საარჩევნო კომისია თავის მუშაობისათვის გამოიყენებს სასოფლო საბჭოს აპარატს.

24. მე-11 მუხლში აღნიშნული საარჩევნო კომისიები შესდგებიან საბჭოთა არჩევნების დროისათვის და დაიშლებიან ერთი თვის შემდეგ საარჩევნო კამპანიის დამთავრების დღიდან, სრულიად საქართველოს ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის პრეზიდიუმის განკარგულებით.

25. საარჩევნო კომისიები ვალდებული არიან:

ა) თვალყური ადევნონ შესაფერი ტერიტორიის ფარგლებში არჩევნების კანონიერებას და ყველა იმ წესებისა, ნორმების და ვადის შესრულებას, რაც დადგენილია საარჩევნო კამპანიისათვის და შეუძლებელ ჰყონ მათი დარღვევა;

ბ) თვალყური ადევნონ, რომ არჩევნების დროს არ მოხდეს ადმინისტრატიული ძალდატანება ამომრჩევლების მიმართ;

გ) ხელმძღვანელობა გაუწიონ ქვემდგომი საარჩევნო კომისიებისა და მათი რწმუნებულების მუშაობას,

დ) მოახსენონ სათანადო აღმასრულებელ კომიტეტებს ქვემდგომი საარჩევნო კომისიების დაშლისა ან ცალკე წევრების გადაყენების შესახებ;

ე) ანგარიში მოსთხოვონ ქვემდგომ საარჩევნო კომისიებს მათი მუშაობის შესახებ და ზემდგომ საარჩევნო კომისიებსა და სათანადო აღმასრულებელ კომიტეტებს წარუდგინონ ცნობები შემოღებული ფორმით არჩევნების მსვლელობის შესახებ და ყოველივე ამ საქმეზე ქონებული მასალა;

ვ) განიხილონ დაწესებულ ვადაზე საჩივრები ქვემდგომი საარჩევნო კომისიების მოქმედების გამო და კერძოთ საარჩევნო უფლების უკანონოთ ჩამორთმევის გამო;

ზ) მოხსენება წარუდგინონ ზემდგომ საარჩევნო კომისიებს იმის შესახებ, რომ ამა ინსტრუქციის მე-66 მუხლში აღნიშნული მიზეზებისა გამო დამტკიცებული არ იქნეს არჩევნები მთლიანად, ან კერძოთ ამა თუ იმ დეპუტატის მიმართ;

თ) გაგზავნონ თავის წარმომადგენლები ქვემოთაა საარჩევნო კომისიებში მათი მუშაობის და საარჩევნო კამპანიის მსვლელობის გასაცნობათ.

26. სარაიონო საარჩევნო კომისიებს ქალაქებში, ხოლო თუ სარაიონო კომისიები არ არსებობენ, საქალაქო საარჩევნო კომისიებს, გარდა ზევით აღნიშნულ ფუნქციებისა, დაეკისრებათ:

ა) საარჩევნო უფლების მქონე პირთა (ამომრჩეველთა) სიების შედგენა და დამტკიცება;

ბ) იმ პირთა სიების შედგენა, განხილვა, შემოწმება და გამოქვეყნება, რომელნიც მოკლებულნი არიან საარჩევნო უფლებას;

გ) სახელობითი საარჩევნო უწყებების დაგზავნა ამომრჩეველისათვის და სხვა ღონისძიების მიღება საარჩევნო კრებების დროისა და ადგილის შესატკეობინებლად;

დ) თავის რწმუნებულების დანიშვნა არჩევნებისათვის ცალკე საარჩევნო ჯგუფებში: პროფესიონალურ კავშირებში, მეოჯახე ქალთა, შინამრეწველთა, გლეხთა, წითელარმიელთა და სხვათა შორის.

შენიშვნა. სახელობითი საარჩევნო უწყებები საარჩევნო კრების დანიშვნის შესახებ ქ. ტფილისში დაეგზავნება მხოლოდ იმ ამომრჩეველებს, რომელნიც არ შედიან საწარმოებსა და დაწესებულებებში და შეკავშირებული არ არიან პროფესიონალურ ორგანიზაციებად.

27. სათემო საარჩევნო კომისიებს, აგრეთვე სასოფლო საარჩევნო კომისიებს (სადაც ისინი არსებობენ), გარდა იმ მოვალეობათა, რაც ამა ინსტრუქციის 25 მუხლიდან გამომდინარეობს, დაევალებათ:

ა) რაიონის დაყოფა საარჩევნო უბნებად;

ბ) საუბნო რწმუნებულების დანიშვნა საბჭოთა არჩევნებისათვის;

გ) საარჩევნო უფლების მქონე პირთა (ამომრჩეველთა) სიების შედგენა და დამტკიცება;

დ) შედგენა, განხილვა, შემოწმება და გამოქვეყნება საარჩევნო უფლებას მოკლებულ პირთა სიებისა;

ე) გამოცხადება საარჩევნო კრების დროისა და ადგილისა და საარჩევნო უწყებების დაგზავნა მოქალაქეთათვის.

თ ა ვ ი III.

ამომრჩეველთა და საარჩევნო უფლებას მოკლებულ პირთა სიების შედგენა.

28. სათემო, სასოფლო და ქალაქის საბჭოები აწარმოებენ საარჩევნო უფლების მქონე პირთა (ამომრჩეველთა) და საარჩევნო უფლებას მოკლებულ პირთა მუდმივ სახელობრივ აღრიცხვას.

29. საარჩევნო უფლებას მოკლებულ პირთა აღრიცხვა მოხდება დოკუმენტალური ხასიათის ცნობების მიხედვით. ასეთი ცნობები იქნებიან:

ა) იმ პირთათვის, რომელთაც საარჩევნო უფლება სასამართლოს მიერ აქვს ჩამოართმული, ან ვის შესახებაც სასამართლოს გამოტანილი აქვს განაჩენი მათი

განდენის შესახებ მუდმივი საცხოვრებელი ადგილიდან, — განაჩენის ასლი ან სათანადო სასამართლო ორგანოს ცნობა;

ბ) იმ პირთათვის, ვინც დაქირავებულ შრომას გამოიყენებს მოგების გამოსარჩენად, აგრეთვე იმ პირთათვის, რომლებიც უშრომოდ მიღებული შემოსავლით ცხოვრობენ, — საფინანსო ორგანოების ცნობები მათ მიერ საშემოსავლო და სარეწავი გადასახადების ვასტუმრების შესახებ და დამზღვევი სალაროების ცნობები დაზღვევის თანხების შეტანის შესახებ;

გ) იმ პირთათვის, ვინც ვაჭრობას ეწევა, — საფინანსო ორგანოების ცნობები მათ მიერ პატენტების აღების შესახებ, აგრეთვე ცნობები მათზე იჯარით გაცემული სავაჭრო სადგომების შესახებ;

დ) სულით ავადმყოფთა და შეშლილთათვის — ჯანმრთელობის ორგანოების აქტები ან აქტების შემოწმებული ასლები სულით ავადმყოფად ან შეშლილად ცნობის შესახებ; მეურვეობაში მყოფთათვის — სათანადო სამეურვეო ორგანოების ცნობები;

ე) ყოფილი პოლიციის მსახურთა და აგენტებისა, რელიგიური კულტის მსახურთა და ყველა დანარჩენ პირთათვის, ვინც ამა ინსტრუქციის მე-5-ე მუხლშია ჩამოთვლილი, — ადმინისტრაციული ორგანოებისა ან სათემო და სასოფლო საბჭოების ცნობები.

30. სათემო, სასოფლო და საქალაქო (ან სარაიონო) საარჩევნო კომისიები კუთვნილებისამებრ შეადგენენ და დაამტკიცებენ ამომრჩეველთა სიებს: სოფლებში თვითეული სოფლისათვის ცალკე, ხოლო ქალაქებში წარმოებითი ან პროფესიონალური ერთეულების კვალობაზედ. იმ ამომრჩეველთა სიები, რომელნიც არ შედიან საწარმოებსა და დაწესებულებებში და შეკავშირებულ არ არიან პროფესიონალურ ორგანიზაციებად, შედგენილი იქნებიან ტერიტორიალური ერთეულების კვალობაზე (რაიონი, უბანი და სხვა);

შენიშვნა. იმ სოფლებში, რომლებიც რამოდენიმე საარჩევნო უბნებად არიან დაყოფილი, საარჩევნო სიები შედგენილ უნდა იქნენ ცალკე თვითეულ საარჩევნო უბნისათვის.

31: სათემო, სასოფლო და ქალაქის საბჭოების მიერ წარმოდგენილ სიების მიხედვით (მ. მ. 28-29) წინა მუხლში აღნიშნული საარჩევნო კომისიები შეადგენენ და დაამტკიცებენ საარჩევნო უფლებას მოკლებულ პირთა სიებს.

საარჩევნო კომისიები ვალდებული არიან საარჩევნო უფლებას მოკლებულ პირთა სიების შედგენის დროს შეამოწმონ, ამა ინსტრუქციის 29 მუხლში აღნიშნული დოკუმენტალური ხასიათის ცნობების მიხედვით, თუ რამდენად სწორად არის ჩარიცხული ესა თუ ის პირი პერსონალურად საარჩევნო უფლებას მოკლებულ პირთა კატეგორიაში.

შენიშვნა. საქ. სოც. საბჭ. რესპუბლიკის ტერიტორიაზე მცხოვრები უცხოელნი, რომელნიც არა მშრომელთა კატეგორიებს ეკუთვნიან და რომელნიც ამა ინსტრუქციის მე-3 მუხლის ძალით საარჩევნო უფლებას ვერ ისარგებლებენ, არ უნდა იქნენ შეტანილი საარჩევნო უფლებას მოკლებულ პირთა სიაში, ან ამომრჩეველთა სიაში.

32. ქ. ტფილისის სარაიონო საარჩევნო კომისიებს შეუძლიან იმ პირთა სიების შედგენის დროს, რომელნიც მოკლებულნი არიან საარჩევნო უფლებას, გამოიყენონ დოკუმენტალური ხასიათის ცნობების ნაცკლად, რაც 29 მუხლშია ნაჩვენები, ის ცნობები, რასაც ისინი მიიღებენ დაინტერესებული პირისა და მოწმეების დაკითხვის საშუალებით.

33. იმ პირთა სიები, რომელნიც საარჩევნო უფლებას მოკლებული არიან, საარჩევნო კომისიებმა უნდა გამოაქვეყნონ ადგილობრივ ბეჭდვით ორგანოში, გამოჰქიღონ თვალსაჩინო ადგილას, გამოაცხადონ საზოგადო კრებაზე და სხვ. 20 დღით ადრე მაინც სათანადო საბჭოს არჩევნებამდე.

34. საარჩევნო უფლებას მოკლებულ პირთ დამტკიცებულ სიების ერთ ცალს საარჩევნო კომისია გაუგზავნის შესაფერ საბჭოს, ხოლო მეორე ცალს ზემდგომ საარჩევნო კომისიას.

თ ა ვ ი IV.

საარჩევნო უფლებას მოკლებულ პირთა საჩივრების განხილვა.

35. იმ პირს, რომელსაც საარჩევნო კომისიის დადგენილებით ჩამორთმეული აქვს საარჩევნო უფლება, შეუძლიან განასაჩივროს ეს დადგენილება ერთი კვირის განმავლობაში სიის გამოქვეყნების დღიდან, უკეთუ, მისი აზრით, მისთვის საარჩევნო უფლების ჩამორთმევა ეწინააღმდეგება საქართველოს ს. ს. რ. კონსტიტუციას და ამა ინსტრუქციის მე-4, მე-5 და მე-6 მუხლებს.

36. საჩივარი შეტანილი უნდა იქნეს იმ საარჩევნო კომისიაში, რომელმაც სია დამტკიცა. საარჩევნო კომისია გადასინჯავს თავის დადგენილებას და გამოიტანს სათანადო გადაწყვეტილებას.

უკეთუ საჩივარი დაკმაყოფილებულ იქნა, საარჩევნო კომისია აუწყებს ამას საჩივრის შემტანს. უკეთუ საჩივარი დაკმაყოფილებული არ იქნა, კომისია ვალდებულია სამი დღის განმავლობაში გაუგზავნოს საჩივარი თავისი დასკვნით ზემდგომ საარჩევნო კომისიას (ე. ი. სასოფლო კომისია გაუგზავნის სათემო კომისიას, სარაიონო კომისია—საქალაქო კომისიას, სათემო და საქალაქო კომისიები—სამაზრო საარჩევნო კომისიას).

37. ზემდგომი საარჩევნო კომისია ვალდებულია განიხილოს წინა მუხლში აღნიშნული წესით შემოსული საჩივარი 3 დღის განმავლობაში. განხილვის შედეგს ზემდგომი საარჩევნო კომისია შეატყობინებს ქვემდგომ საარჩევნო კომისიას მომჩიურისათვის გამოსაცხადებლად, გარდა იმ შემთხვევისა, რომელიც აღნიშნულია ამა ინსტრუქციის 48 მუხლში.

38. უკეთუ საჩივარი სასოფლო საარჩევნო კომისიის დადგენილებაზე არ იქნა დაკმაყოფილებული სათემო საარჩევნო კომისიის მიერ, უკანასკნელი დაუყოვნებლივ გაუგზავნის მას სამაზრო საარჩევნო კომისიას. სამაზრო საარჩევნო კომისია ვალდებულია განიხილოს საჩივარი 3 დღის განმავლობაში და გამოიტანოს გადაწყვეტილება, რომლითაც ან დამტკიცებს სასოფლო საარჩევნო კომისიის დადგენილებას, ან დაკმაყოფილებს საჩივარს, რაც უნდა ეუწყოს სათანადო საარჩევნო კომისიას და მომჩივარს.

39. საარჩევნო კომისიების მუშაობის დამთავრების შემდეგ საარჩევნო უფლებას მოკლებულ პირთა საჩივრები განხილულ იქნება სათანადო საბჭოებისა და აღმასრულებელი კომიტეტების მიერ, რომელთა დადგენილებანი შეიძლება განსაჩივრებული იქნენ ზემდგომ აღმასრულებელ კომიტეტში საერთო წესით.

40. უზენაესი მმართველობის წესით საარჩევნო უფლების ჩამორთმევის საკითხს განიხილავს სრულიად საქართველოს ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის პრეზიდიუმი.

თ ა ვ ი V.

საარჩევნო კრებები.

41. თვითეული ამომრჩეველი განახორციელებს საარჩევნო უფლებას მარტო ერთ ადგილას. უკეთუ მუშაობისა და პროფესიის მიხედვით ამა თუ იმ პირს საარჩევნო უფლება ეკუთვნის რამდენსავე დაწესებულებაში ან რამდენსავე ადგილას, მას ნება ეძლევა აირჩიოს ადგილი, სადაც მიიღებს იგი მონაწილეობას არჩევნებში.

42. საბჭოს წევრებისა და კანდიდატების არჩევა მოხდება საარჩევნო კრებაზე.

43. საარჩევნო კრებას მოიწვევს საარჩევნო კომისია ან მისი რწმუნებული.

44. საარჩევნო კრების მოწვევის დრო და ადგილი ამომრჩეველებს უნდა ეცნობოს სახელობითი უწყებების დაგზავნით. აგრეთვე შესაფერი განცხადების თვალსაჩინო ადგილზე გამოკიდებით, ბეჭდვით ორგანოში გამოცხადებით და სხვა გზით, ხუთი დღით ადრე მაინც კრების გახსნამდე.

შენიშვნა. ქალ. ტფილისში ის ამომრჩეველნი, რომელნიც შედიან ამა თუ იმ საწარმოსა და დაწესებულებაში ან შეკავშირებული არიან პროფესიონალურ ორგანიზაციებად, არჩევნებში მონაწილეობისათვის მიიღებენ თავიანთ საწარმოსა და დაწესებულებისაგან ან პროფესიონალური კავშირისაგან განსაკუთრებულ ბილეთებს.

45. ქალაქებში საარჩევნო კრებები მოეწყობა წარმოებითი ან პროფესიონალური ერთეულების მიხედვით (საწარმო, დაწესებულება, პროფკავშირი).

ის მოქალაქეები, რომელნიც არ შედიან საწარმოებში და დაწესებულებებში და შეკავშირებული არ არიან პროფესიონალურ ორგანიზაციებად, როგორც, მაგალითად, შინა-მრეწველები ხელოსნები, დიასახლისები, მეეტლეები და სხვები, მონაწილეობას მიიღებენ არჩევნებში დანარჩენ ამომრჩეველებთან ერთად წარმოებითი და პროფესიონალური ერთეულების მიხედვით მოწყობილ საარჩევნო კრებებზე, ან მათთვის ცალკე მოეწყობა საარჩევნო კრებები ტერიტორიულ ერთეულების მიხედვით (რაიონი, უბანი და სხვ.).

შენიშვნა. საარჩევნო ერთეულები ქალაქებში ისეთი ანგარიშით უნდა იქნენ მოწყობილი, რომ თვითეული ერთეულიდან ასარჩევი იყოს არა უმეტეს ხუთი დეპუტატისა.

46. სათემო საბჭოებისა და სასოფლო საბჭოების არჩევნები მოეწყობა თვითეთ სოფელში ცალკე, თუ სოფელში 100 მცხოვრები მაინც არის. როდეს

საც მცხოვრებთა რიცხვი უფრო ნაკლებია, მაშინ ცალკე სოფლები გაერთიანდებიან ერთი დეპუტატის ასარჩევად.

47. საარჩევნო კომისიას შეუძლიან თვითელი სოფელი დაყოს ცალკე საარჩევნო უბნებად, მაგრამ იმ პირობით, რომ თვითეულ საარჩევნო უბანში მცხოვრებთა რიცხვი 100-ზე ნაკლები არ იყოს.

48. საარჩევნო კრებაზე უნდა მოხდეს ყველა იმ პირთა აღნუსხვა, ვინც არჩევნებზე გამოცხადდა.

საარჩევნო კრებას შეიძლება დაესწროს მხოლოდ ის, ვისაც საარჩევნო უფლება აქვს.

49. საარჩევნო კრება კანონიერია, თუ მას დაესწრო ამომრჩეველთა საერთო რიცხვის 35 პროცენტი მაინც.

50. საარჩევნო კრება, რომელზედაც ამომრჩეველთა 35 პროცენტზე ნაკლები ნაწილი გამოცხადდება, ვერ შესდგება, რის შესახებაც დაიწერება ოქმი. ეს ოქმი დაერთება საარჩევნო საქმეს, ხოლო საარჩევნო კრება გადაიტანება რომელიმე უახლოესი დღისათვის, რაც ეცნობება ამომრჩეველებს.

51. საარჩევნო კრებას გახსნის საარჩევნო კომისიის რწმუნებული და გაუძღვება სამი პირის შედგენილობით არჩეული პრეზიდენტის საარჩევნო კომისიის რწმუნებულის თავმჯდომარეობით.

52. საარჩევნო კრების გახსნის შემდეგ თავმჯდომარე ვალდებულია:

ა) გააცნოს კრების დამსწრეთ არჩევნების წესი, რისთვისაც ის წაიკითხავს ამა ინსტრუქციის 1—9 და 41—46—66 მუხლებს;

ბ) გამოაცხადოს ამომრჩეველთა რიცხვი და არჩევნებზე გამოცხადებულ პირთა რიცხვი;

გ) გამოაცხადოს კანდიდატების სიები და ცალკე კანდიდატების სახელი და გვარი, რომლებიც შემოვიდა საარჩევნო კრებამდე ან თვით საარჩევნო კრებაზე, იმის აღნიშვნით, თუ ვის მიერ არიან კანდიდატები დასახელებული.

53. საარჩევნო კრების დღიური წესრიგი უნდა დაამტკიცოს თვით საარჩევნო კრებამ.

54. კენჭის ყრა საარჩევნო კრებაზე მოხდება ან სიებით ან პერსონალურად, როგორც ამას კრება გადასწყვეტს.

უენიშვნა. სიებით კენჭის ყრის დროს შესაძლოა ცალკე კანდიდატის გამორიცხვა ამა თუ იმ სიიდან.

55. კანდიდატთა სიები ან ცალკე კანდიდატურები შეიძლება დასახელებულ იქნეს საზოგადოებრივი, პარტიული და პროფესიონალური ორგანიზაციების ან ცალკე მოქალაქეების მიერ, როგორც საარჩევნო კრებაზე, ისე ამ კრებამდე კანდიდატთა სიების პრესაში გამოქვეყნებით ან თვალსაჩინო ადგილზე გამოკერის საშუალებით.

56. საარჩევნო კომისიას და მის რწმუნებულს არა აქვთ უფლება წამოაყენონ თავის მხრით არც კანდიდატთა სია, არც ცალკე კანდიდატურა.

57. თვითეულ კანდიდატის შესახებ შეიძლება მოხდეს წინასწარი მსჯელობა, თუ კრება ამას საჭიროდ დაინახავს.

58. არჩევნები სწარმოებს ახალი კენჭის ყრით. არჩეულად ჩაითვლება ის პირი, ვინც კენჭის ყრის დროს ხმების მარტივი უმრავლესობას მიიღებს.

შენიშვნა. უკეთუ კანდიდატების საჭირო რიცხვი არ მიიღებს ხმების უმრავლესობას, მოხდება განმეორებითი კენჭის ყრა. განმეორებითი კენჭის ყრის წინ შეიძლება ახალი კანდიდატების დასახელება.

59. დეპუტატებს საარჩევნო კრება აირჩევს იმ რაოდენობით, რომ 1 დეპუტატი მოდიოდეს: ტფილისში—200 ამომრჩეველზე, ქუთაისში,—150 ამომრჩეველზე, ბათუმში—100 ამომრჩეველზე, სოხუმში, ფოთში, გორში, ქიათურაში, ხაშურში, ბორჯომში და სამტრედიაში—50 ამომრჩეველზე, ხოლო დანარჩენ ქალაქებში და სოფლებში ყოველ 100 მცხოვრებზე. უკეთუ საარჩევნო უბანში აღმოჩნდება საარჩევნო ნორმებს ზევით ამომრჩეველთა ან მცხოვრებთა განსახლვრული რიცხვი, რომელიც თუმცა საარჩევნო ნორმას ვერ აღწევს, მაგრამ ამ ნორმის ნახევარზე ნაკლები არ არის, საბჭოში არჩეული უნდა იქნეს დამატებითი დეპუტატი.

შენიშვნა. ის საწარმოო, სადაც ამომრჩეველთა რიცხვი თუმცა სრულ საარჩევნო ნორმას არ შეადგენს, მაგრამ ამ ნორმის 50 პროცენტს აღწევს, აირჩევს საბჭოში ერთ დეპუტატს.

60. წითელი არმიის საკადრო ნაწილები და ტერიტორიალური ნაწილების მუდმივი შემადგენლობა იმ სოფლებში და ქალაქებში, სადაც დანარჩენი მოსახლეობა აირჩევს საბჭოში დეპუტატებს მცხოვრებთა საერთო რიცხვის მიხედვით, აირჩევენ თავიანთ დეპუტატებს იმ ანგარიშით, რომ ერთი დეპუტატი მოდიოდეს 50 ამომრჩეველზე, ხოლო იმ ქალაქებში, სადაც დანარჩენი მოსახლეობა აირჩევს დეპუტატებს ამომრჩეველთა რიცხვის მიხედვით, წითელი არმიის საკადრო ნაწილები და ტერიტორიალური ნაწილების მუდმივი შემადგენლობა აირჩევენ დეპუტატებს იმავე ანგარიშით, როგორც დანარჩენი მოსახლეობა.

უკეთუ წითელი არმიის საკადრო ნაწილში ან ტერიტორიალურ ნაწილის მუდმივი შემადგენლობაში ამა თუ იმ ადგილზე არ არის ამომრჩეველთა ის რიცხვი, რაც საჭიროა ერთი დეპუტატის არჩევისათვის, ეს ნაწილი არჩევნებისათვის შეუერთდება სხვა ნაწილებს, რომელნიც იმავე ადგილას იმყოფებიან, ხოლო თუ სხვა ნაწილები არ არიან, ან თუ გაერთიანების შემდეგაც ამომრჩეველთა რიცხვი იმ რაოდენობაზე ნაკლები აღმოჩნდება, რაც ერთი დეპუტატის არჩევნებისათვის არის საჭირო, ნაწილი, ან გაერთიანებული ნაწილები აირჩევენ საბჭოში ერთ დეპუტატს.

შენიშვნა. წითელი არმიის ტერიტორიალური ნაწილების ცვალებადი შემადგენლობა აირჩევს დეპუტატებს დანარჩენ მოსახლეობასთან ერთად და მათი თანასწორი ნორმით.

61. თვითეული საარჩევნო კრება, დეპუტატების გარდა, აირჩევს მათ კანდიდატებს დეპუტატთა რიცხვის ერთი მესამედის რაოდენობით.

საბჭოს წევრთა კანდიდატები აირჩევიან დეპუტატების შემდეგ ცალკე კენჭის ყრით.

62. სათემო საბჭოს წევრებისა და მათი კანდიდატების არჩევის შემდეგ საარჩევნო კრება ცალკე კენჭის ყრით აირჩევს სათემო სარევიზიო კომისიას ხუთი წევრისა და ორი კანდიდატის შედგენილობით.

63. უკეთეს სათემო საბჭოს არჩევნები რამდენსამე საარჩევნო უბანში მოხდება, სარევიზიო კომისიის წევრად დასახელებული პირის კანდიდატურა განცხადებულ უნდა იქნეს ყველა საარჩევნო უბანში; ამასთანავე არჩეულად ის კანდიდატი ჩაითვლება, რომელიც ხმათა უმეტესობას მიიღებს, ხოლო არა ნაკლებ ყველა საარჩევნო უბანში მონაწილე მოქალაქეების მიერ მიცემულ ხმათა რიცხვის ნახევარისა.

შენიშვნა. სარევიზიო კომისიის შედგენილობაში არ შეიძლება არჩეულ იქნენ ის პირნი, რომელნიც აღნიშნული არიან სათემო სარევიზიო კომისიების დებულების მე-2 მუხლში.

64. საარჩევნო კრების მსვლელობისა და შედეგების შესახებ შედგენილი უნდა იქნეს, თანახმად შემოღებული ფორმისა, ოქმი, რომელსაც ხელს მოაწერს საარჩევნო კრების პრეზიდიუმი.

65. ყოველი არჩეული დეპუტატის შესახებ საარჩევნო კომისიამ უნდა შეადგინოს ანკეტა, თანახმად დამტკიცებული ფორმისა.

თ ა ვ ი VI.

არჩევნების გაუქმების წესი, ხელახალი არჩევნები და დამატებითი არჩევნები.

66. არჩევნები გაუქმებულ იქნება შემდეგი მიზეზების გამო:

ა) უკეთეს საარჩევნო კრებას დაესწრო ამომრჩეველთა 35 პროცენტზე ნაკლები;

ბ) უკეთეს არჩევნების წარმოების დროს დარღვეული იქნება საქ. სოც. საბჭ. რესპუბლიკის კონსტიტუცია ან ამა ინსტრუქციის დადგენილებანი.

67. ზემოაღნიშნული მიზეზებით არჩევნები შეიძლება გაუქმებულ იქნეს:

ა) მთლიანად, ე. ი. საბჭოს წევრთა მთელი შემადგენლობის მიმართ;

ბ) ნაწილობრივ, ე. ი. საბჭოს ცალკე წევრთა მიმართ, ცალკე საარჩევნო უბნებში.

68. არჩევნები გაუქმებულ იქნება მთლიანად, უკეთეს დეპუტატთა ნახევარზე მეტი არჩეულია უკანონოდ (მ. 66). უკეთეს უკანონო არჩევნებს ადგილი ჰქონდა ერთსა ან რამდენსამე საარჩევნო უბანში, სადაც არჩეულია დეპუტატების საერთო რიცხვის უმცირესი ნაწილი, არჩევნები გაუქმებული იქნება მხოლოდ ამ საარჩევნო უბნებში, ხოლო არჩევნები დანარჩენ საარჩევნო უბნებში კანონიერად ჩაითვლება.

69. არჩევნები შეიძლება გაუქმებულ იქნეს როგორც მოკავშირე ან ავტონომიური რესპუბლიკისა, ოლქისა, ან მაზრის მთელს ტერიტორიაზე, ისე ამ ტერიტორიის ცალკე ნაწილში.

არჩევნების გაუქმება გამოცხადებულ უნდა იქნეს საყოველთაო ცნობისათვის ან ადგილობრივ პრესაში ან ამომრჩეველთა კრებებზე.

70. ყველა განცხადება და საჩივარი არჩევნების წარმოების გამო შეტანილი უნდა იქნეს წერილობით ან სიტყვიერად 7 დღის განმავლობაში არჩევნების შემდეგ იმ საარჩევნო კომისიაში, რომელიც არჩევნებს ხელმძღვანელობდა.

71. საარჩევნო კომისია წარუდგენს შემოსულ განცხადებასა და საჩივარს თავის ახსნა-განმარტებით ზემდგომ საარჩევნო კომისიას 3 დღის ვადაზე.

ზემდგომი საარჩევნო კომისია ვალდებულია განიხილოს აღნიშნული განცხადება და საჩივარი 7 დღის განმავლობაში; ამასთანავე საკითხს არჩევნების ნაწილობრივი უკანონობის შესახებ ზემდგომი საარჩევნო კომისია თითონ გადასწყვეტს, ხოლო საკითხს არჩევნების მთლიანად დამტკიცებისა ან გაუქმების შესახებ გადასცემს თავის დასკვნით გადასაწყვეტად შესაფერ აღმასრულებელ კომიტეტს.

72. უკეთუ არჩევნები გაუქმებულ იქნა, ახალი არჩევნები მოხდება ამა ინსტრუქციით გათვალისწინებული წესით. ამასთანავე თუ არჩევნები მთლიანად იქნა გაუქმებული, ახალი არჩევნების მოსახდენად მოეწყობა შესაფერი საარჩევნო კომისია ახალი შედგენილობით.

73. მუშაობის დამთავრების შემდეგ საარჩევნო კომისიებმა უნდა გადასცენ მთელი საარჩევნო მასალა სათანადო საბჭოს ან აღმასრულებელ კომიტეტს.

74. უკეთუ დებუტატები ამომრჩევლების მიერ უკან გაწვეულ იქნებიან, საბჭო მათ ნაცვლად ჩარიცხავს საბჭოს წევრებად კანდიდატებს იმავე საარჩევნო უბნიდან, საიდანაც დებუტატები იქნენ არჩეულნი, ხოლო თუ კანდიდატები არ არიან, დანიშნავს საბჭოს წევრების დამატებით არჩევნებს. დამატებითი არჩევნები დამტკიცებულ უნდა იქნეს სათანადო სათემო, სასოფლო ან საქალაქო საბჭოს მიერ.

75. წინა მუხლში აღნიშნული წესი შესრულებული იქნება იმ შემთხვევაშიც, უკეთუ ესა თუ ის წევრი გარდაიცვალა ან საბჭოს შედგენილობიდან გამოვიდა საცხოვრებელი ადგილის გამოცვლისა, საარჩევნო უფლების დაკარგვისა და სხვა მიზეზის გამო.

76. უკეთუ 74 და 75 მუხლებით გათვალისწინებულ შემთხვევაში დამატებით ასარჩევია საბჭოს მთელი შედგენილობის ნახევარზე მეტი, უნდა მოხდეს ხელახალი არჩევნები მთლად საბჭოს შედგენილობისა არსებული წესით. ხელახალი არჩევნები დამტკიცებულ უნდა იქნეს ზემდგომი აღმასრულებელი კომიტეტის მიერ.

77. უკეთუ საბჭოს პრეზიდიუმის ან აღმასრულებელი კომიტეტის შედგენილობიდან გამოვიდა მისი წევრების ნახევარზე მეტი, უნდა მოხდეს არჩევნები აღმასრულებელი კომიტეტის მთელი შედგენილობისა.

თ ა ვ ი VII.

საბჭოებისა და საბჭოთა ყრილობების მოწვევა.

78. ახლად არჩეულ საბჭოს პირველ საორგანიზაციო სხდომას მოიწვევს სათანადო საარჩევნო კომისია. ამ სხდომაზე აირჩევიან საბჭოს აღმასრულებელი ორგანოები. საბჭოთა ყრილობებს მოიწვევენ სათანადო აღმასრულებელი კომიტეტები.

79. საბჭოთა სათემო ყრილობა იმ ადგილებში, სადაც სასოფლო საბჭოები არსებობენ, შესდგება სასოფლო საბჭოთა წარმომადგენელთაგან იმ ანგარიშით, რომ ყოველ 100 მცხოვრებზე მოდიოდეს ერთი დეპუტატი.

80. საბჭოთა სამაზრო ყრილობა შესდგება მაზრის ტერიტორიაზე არსებულ საბჭოების წარმომადგენელთაგან ისეთი ანგარიშით, რომ ერთი დეპუტატი მოდიოდეს ყოველ 1000 მცხოვრებზე იმ ადგილის საბჭოთაგან, სადაც საბჭოები აირჩევიან მცხოვრებთა რაოდენობის მიხედვით, და ერთი დეპუტატი ყოველ 200 ამომრჩეველზე იმ ადგილების საბჭოთაგან, სადაც საბჭოები აირჩევიან ამომრჩეველთა რაოდენობის მიხედვით.

შენიშვნა. იმ ადგილებში, სადაც სასოფლო საბჭოებია, დეპუტატები საბჭოთა სამაზრო ყრილობისათვის აირჩევიან საბჭოთა სათემო ყრილობებზე.

81. სრულიად საქართველოს საბჭოთა ყრილობა შესდგება მოკავშირე და ავტონომიური ერთეულების საბჭოთა ყრილობებისა, საბჭოთა სამაზრო ყრილობებისა და ქ. ფოთის საბჭოს წარმომადგენელთაგან, იმ ანგარიშით, რომ ერთი დეპუტატი მოდიოდეს ყოველ 10000 მცხოვრებზე იმ ადგილების საბჭოთაგან, სადაც საბჭოები აირჩევიან მცხოვრებთა რაოდენობის მიხედვით და ერთი დეპუტატი ყოველ 2000 ამომრჩეველზე იმ ადგილების საბჭოთაგან, სადაც საბჭოები აირჩევიან ამომრჩეველთა რაოდენობის მიხედვით.

82. საბჭოსა და საბჭოთა ყრილობის არჩევის კანონიერებისა და დეპუტატების რწმუნებულების სისწორის შესამოწმებლად თვითიური საბჭო და საბჭოთა ყრილობა აირჩევს სამანდატო კომისიას.

83. შემოწმების შედეგებს სამანდატო კომისია მოახსენებს კუთვნილები-სამებრ საბჭოს ან საბჭოთა ყრილობას, რომელიც გამოიტანს დადგენილებას არჩევნების სისწორისა და დეპუტატების უფლება-მოსილების შესახებ.

შენიშვნა. წინანდელი შედგენილობის აღმასრულებელი კომიტეტის წევრს, რომელიც საბჭოს ან საბჭოთა ყრილობის წევრი არ იქნება, აქვს სათათბირო ხმის უფლება.

84. საბჭოს და საბჭოთა ყრილობას შეუძლიანთ აირჩიონ პრეზიდიუმისა და აღმასრულებელი კომიტეტის შედგენილობაში, აგრეთვე თავის წარმომადგენლად ზემდგომი ყრილობისათვის, არა მარტო ამ საბჭოს და ყრილობის წევრები, არამედ ყოველი მოქალაქე, რომელსაც საარჩევნო უფლება აქვს მიუხედავად მისი საცხოვრებელი, ან სამუშაო ადგილისა.

85. საბჭოთა ყრილობის მუშაობის დაწყების შემდეგ ხელისუფლების აღმასრულებელ ორგანოდ დარჩება წინანდელი შედგენილობის სათანადო აღმასრულებელი კომიტეტი, რომლის ფუნქციებიც შესწყდება მხოლოდ ახალი შედგენილობის აღმასრულებელი კომიტეტის პირველი სხდომის მოწვევის შემდეგ.

86. ახალი აღმასრულებელი კომიტეტის არჩევის შემდეგ მოწვეულ უნდა იქნეს საორგანიზაციო სხდომა ახლად არჩეული აღმასრულებელი კომიტეტისა წინანდელ შედგენილობასთან ერთად. ამ სხდომაზე აირჩევიან აღმასრულებელი კომიტეტის თავმჯდომარე და პრეზიდიუმი, აგრეთვე ყველა მისი განყოფილების გამგე.

შენიშვნა 1. აღმასრულებელი კომიტეტი აირჩევს თავის პრეზიდიუმს და თავმჯდომარეს აუცილებლად თავის წევრთა შედგენილობიდან.

შენიშვნა 2. წინანდელი შედგენილობის აღმასრულებელი კომიტეტის წევრებს, რომელნიც არჩეული არ იქნებიან ახალ შედგენილობაში, აგრეთვე მის განყოფილებათა გამგეებს ამ სხდომაზე აქვთ სათათბირო ხმის უფლება.

87. ახლად არჩეული აღმასრულებელი კომიტეტის თავმჯდომარე და განყოფილებათა გამგეები, როდესაც თავის მოვალეობის ასრულებას შეუდგებიან, მიიღებენ სათანადო აქტებით საქმეებსა და ქონებას წინანდელი შედგენილობისაგან.

სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის თავმჯდომარე **ფ. მახარაძე.**

სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის მდივანი **ი. ვარძიელი.**

1928 წ. ნოემბრის 21.
ტფილისი—სასახლე.

